

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan asettaminen vuoden 2017 kuntavaaleja varten

326/00.00.00/2016

KH 08.02.2017 § 17

Lisätiedot:

kaupunginlakimies Lena Filipsson-Korento, puh. 09 5056 239
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Vaalilain 15 §:n mukaan kaupunginhallituksen on hyvissä ajoin ennen vaaleja asetettava *kutakin äänestysaluetta varten vaalilautakunta ja laitoksissa toimitettava ennakkoäänestystä varten yksi tai useampi vaalitoimikunta* (kotiäänestyksen hoitaa keskusvaalilautakunnan määräämät vaalitoimitsijat).

Koska Kauniainen on jaettu kolmeen äänestysalueeseen, tulee asettaa kolme vaalilautakuntaa. Sen sijaan Kauniaisissa on katsottu yhden vaalitoimikunnan riittävän. (Laitosäänestyspaikoiksi on määrätty terveyskeskuksen vuodeosasto Tammikumpu edellyttäen, että siellä ennakkoäänestyksen aikana vielä on toimintaa, hoivakoti Villa Anemone, Kaunialan Sairaala Oy ja Kaunialan tiloissa toimiva Kalliolan settlementin päihdeyksikkö; KH 2.11.2016 § 185.)

Vaalilautakunnan pääasiallisena tehtävänä on vaalipäivän (9.4.2017) äänestyksen järjestäminen äänestysalueella ja äänestysalueella annettujen äänestyslippujen alustava ääntenlaskenta ja toimittaminen edelleen. Vaalilautakuntien toiminta alkaa viimeistään vaaliviikonlopun perjantai-iltana tai lauantai-iltana.

Vaalitoimikunnan tehtävä on järjestää ennakkoäänestys laitoksissa. Vaalitoimikunnan työ alkaa viimeistään ennakkoäänestyksen alkamispäivänä eli 29.3.2017. Vaalitoimikuntien jäsenet voivat toimia myös vaalilautakunnassa vaalipäivänä.

Kuhunkin *vaalilautakuntaan* kuuluu viisi jäsentä (puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä) sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, kuitenkin vähintään kolme. Kauniaisissa on perinteisesti valittu vaalilautakuntiin 5 varajäsentä (joskus 4 tai 6), jotka yleensä ovat kaikki myös osallistuneet työhön.

Vaalitoimikuntaan kuuluu kolme jäsentä (puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen) sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, kuitenkin vähintään kolme.

Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Vaalikelpoisuus vaalilautakuntaan ja vaalitoimikuntaan määräytyy sen mukaan kuin kuntalaissa (365/1995) säädetään (33 ja 36 §). Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenet sekä varajäsenet on valittava vaalikelpoisista kunnan asukkaista. Lisäksi heidän tulee olla äänioikeutettuja kuntalaisia.

33 §:ssä säädetyllä tavalla.

Vaalilain 15 §:n mukaan sekä vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenten että niiden varajäsenten tulee kuntavaaleissa mahdollisuuksien mukaan edustaa kunnassa edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä (Kesk., Vihr., Kok., KD, PS, RKP, SDP). Niin kauan kuin yksikin huomioon otettava äänestäjäryhmä on vailla edustusta, ei muusta ryhmästä saisi valita kahta edustajaa. Harkittaessa edustavuutta vaalilautakunnissa ja -toimikunnassa tarkastellaan jäseniä ja varajäseniä erikseen.

Vaalilain muutoksen jälkeen kelpoisuusvaatimukset ovat tiukentuneet. Ehdokas ei voi olla *vaalilautakunnan* jäsenenä eikä varajäsenenä. Ehdokas tai hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa ei voi olla *vaalitoimikunnan* jäsenenä eikä varajäsenenä. Puolisoilla tarkoitetaan aviopuolisoita sekä avioliitonomaisissa olosuhteissa ja rekisteröidyssä parisuhteessa eläviä henkilöitä.

Jokaisessa vaalitoimielimessä on oltava riittävästi kumpaakin kansalliskielistä puhuvia, jotta pystytään palvelemaan äänestäjiä heidän omalla kielellään.

Tasa-arvolain 4 § 2 momentin mukaan tulee kunnallisissa toimielimissä olla sekä miehiä että naisia kumpiakin vähintään 40 %. Tasa-arvolain vaatimusten osalta jäseniä ja varajäseniä on tarkasteltava erikseen. Molempien sukupuolten edustajia tulee siten *vaalilautakuntien* varsinaisten jäsenten kohdalla olla vähintään kaksi. *Vaalitoimikunnan* kolmesta jäsenestä/varajäsenestä riittää, jos kumpaakin sukupuolta on vähintään yksi. Sama koskee vaalilautakuntien varajäseniä, mikäli heitä valitaan vain kolme.

Tasa-arvolain 4 § 2 momentin mukaan tulee kunnallisissa toimielimissä olla sekä miehiä että naisia kumpiakin vähintään 40 %. Tasa-arvolain vaatimusten osalta jäseniä ja varajäseniä on tarkasteltava erikseen. Molempien sukupuolten edustajia tulee siten *vaalilautakuntien* varsinaisten jäsenten että varajäsenten kohdalla olla vähintään kaksi. *Vaalitoimikunnan* kolmesta jäsenestä/varajäsenestä riittää, jos kumpaakin sukupuolta on vähintään yksi.

Vaalien kitkattoman kulun kannalta vaalilautakuntiin ja -toimikuntaan on pyrittävä valitsemaan riittävän kokemuksen ja pätevyyden saavuttaneita henkilöitä. Koska näissä vaaleissa ei resurssisyistä (mm. yleisen ennakoönnestyksen järjestäminen kaupungin toimesta) ole mahdollista käyttää sähköistä äänioikeusrekisteriä vaalipäivänä, ei tällä kertaa tulla käyttämään tietokoneita.

Kaikilta viime kunnallisvaaleissa ehdokkaita asettaneilta puolueilta on tiedusteltu puolueen halukkuutta osallistua kaupungin vaalitoimielinten asetamiseen ja pyydetty toimittamaan henkilöehdotuksiaan viimeistään 31.1.2017. Määräaika jouduttiin jatkamaan 5.2.2017 saakka.

Oheismateriaalina on viime vaalien (eduskuntavaalit 2015) vaalilautakunnat ja vaalitoimikunta (johon on punaisella merkitty ne henkilöt, jotka olivat mukana niitä edellisissä vaaleissa).

Oheismateriaalina on lista puolueiden ehdottamista henkilöistä. Vaalilautakuntiin on ehdotettu yhteensä 24 henkilöä ja vaalitoimikuntaan 5 henkilöä. Vaalilautakuntien osalta määrä täyttää juuri vaalilain vähimmäismäärävaatimuksen. Sen sijaan vaalitoimikunnan kohdalla puuttuu puolueiden ehdotuksista 1 henkilö. Keskusvaalilautakunnan sihteeri ehdottaa sen vuoksi, että vaalitoimikuntaan valitaan yksi puolueellisesti sitoutumaton henkilö.

Vaalilautakunnat

Vaalilain mukaan on valittava 5 varsinaista jäsentä ja vähintään 3 varajäsentä. Koska puolueet ovat ehdottaneet 24 henkilöä, kaikille voidaan antaa paikka. Todettakoon, että jäsenten määrä on aikaisempina vuosina ollut isompi. Puolueille tullaan antamaan mahdollisuus täydentää varajäsenten määrää ehdokasasettelun jälkeen.

Sekä poliittista edustettavuutta, että tasa-arvolain vaatimuksia on lain mukaan huomioitava erikseen jäsenten ja varajäsenten kohdalla. Näin ollen lautakuntien paikat on huomioitava kuuden lohkon osalta erikseen (1. vaalilautakunnan jäsenet; 1. vaalilautakunnan varajäsenet; 2. vaalilautakunnan jäsenet jne.). Todettakoon, että ehdotettujen miesten määrä (9 henkilöä) täyttää juuri tasa-arvolain minimivaatimuksen, jolloin jokaisen lautakunnan varsinaisiksi jäseniksi on valittava 2 miestä ja vastaavasti varajäseniksi voidaan valita vain 1 mies kuhunkin lautakuntaan. Tasa-arvolain vaatimuksista johtuen ei ole kaikilta osin pystytty noudattamaan alla mainittuja periaatteita paikkojen jaossa.

Puolueiden mahdollisimman tasapuolinen kohtelu varsinaisen jäsenyyden ja varajäsenyyden osalta on yritetty huomioida (vaalilaissa ei ole tältä osin eroteltu puheenjohtajia ja varapuheenjohtajia muista varsinaisista jäsenistä). Aikaisempaa kokemusta on myös otettu huomioon (punaisella merkityt) ja pyritty mahdollisimman tasaiseen jakoon tältä osin, toisaalta kuitenkin joidenkin kohdalla huomioiden heidän tehtävänsä lautakunnassa (esim. sihteerit). Erityisesti puheenjohtajiksi esitetään pitkään mukana olleita henkilöitä. Samaa sukua olevia jäseniä on ehdotettu eri lautakuntiin.

Vaalitoimikunta

Vaalitoimikuntaan on lain mukaan valittava kolme jäsentä ja vähintään 3 varajäsentä. Ehdotuksessa on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon poliittinen edustettavuus, aikaisempi kokemus, kielitaito ja tasa-arvolain vaatimukset. Puheenjohtajan kohdalla painoarvoa on erityisesti annettu aikaisemmalle kokemukselle vaalitoimikunnassa toimimisesta (eli laitosten järjestyksen järjestämisestä).

Liitteenä on keskusvaalilautakunnan sihteerin edellä olevan perusteella laatima ehdotus vaalitoimielimiksi. Mikäli ehdotukseen halutaan tehdä – tai joudutaan tekemään – muutoksia, muutosten tulisi koskea puolueiden sisällä samaa sukupuolta olevia henkilöitä. Puheenjohtajien / varapuheenjohtajien kohdalla pyydetään välttämään muutoksia.

Aikataulusyistä johtuen vaalitoimielimet on valittava tässä kokouksessa. Samasta syystä esitetään, että KH tarkastaa tämän asian kokouksessa.

KJ:

KH päättää

- asettaa vaalilautakunnat äänestysalueille 1, 2 ja 3 ja yhden vaalitoimikunnan vuoden 2017 kuntavaaleja varten
- valita vaalilautakuntiin viisi jäsentä ja kolme varajäsentä sijaantulojärjestyksessä sekä vaalitoimikuntaan kolme jäsentä ja kolme varajäsentä sijaantulojärjestyksessä
- määrätä yhden jäsenistä puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi kuhunkin vaalilautakuntaan sekä vaalitoimikuntaan.

Lisäksi KH päättää tarkastaa tämän asian kokouksessa.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tämä pykälä tarkastettiin välittömästi.